

TALOUSARVIOALOITE 185/2012 vp

Määrärahan osoittaminen maaseudun palveluohjelman toteuttamiseen

Eduskunnalle

Monien tutkimusten mukaan palvelurakenteen selkeys ja palvelujen saavutettavuus maaseudulla on heikentynyt merkittävästi. Etäisyydet sekä julkisiin että yksityisiin palveluihin ovat kasvaneet, minkä seurauksena kylien arkiturvallisuus, arjen sujuvuus ja asumisen mahdollisuudet heikenevät oleellisesti. Palvelusaavutettavuuden ongelmien laajuudesta kertoo se, että useampi tutkimus kyseenalaistaa kansalaisten perusoikeuksien yhdenvertaisen toteutumisen asuinpaikasta riippumatta. Hallituksen ajama kuntauudistus on omiaan lisäämään maaseudun palvelujen saatavuutta.

Työ- ja elinkeinoministeriön hyväksymässä Maaseutupoliittisessa toimenpideohjelmassa 2012—2015 todetaan, että palvelujen kehittämisessä on siirryttävä sektorikohtaisesta tarkastelusta asiakaslähtöiseen. Tutkimuksissa todetaan, että kaupunkeihin ja suuriin keskuksiin suunnitellut rakenteet ja järjestelmät eivät useinkaan toimi maaseutualueilla, jossa harva asutus, pitkät etäisyydet ja usein keskuksia alhaisempi tulo-taso vaikuttavat palvelujen käytännön saatavuuteen, saavutettavuuteen ja palvelumarkkinoiden toimivuuteen. Tutkimuksissa nostetaan myös esille uusia paikallisia ratkaisuja, joiden avoimilla, asukkaita, kolmatta sektoria ja osuuskuntia osallistavilla toimintatavoilla on saavutettu sekä inhimillisiä että taloudellisesti edullisia lähipalveluratkaisuja.

Yksi maaseutupoliittisen toimenpideohjelman tärkeistä toimista on, että suunnitellaan ja tuotetaan maaseudun asukkaiden palvelut asia-

kaslähtöisesti, poikkisektoriaalisesti ja paikallisten olosuhteiden ehdoilla ja otetaan maaseudun erityisolosuhteet huomioon kunta- ja palvelurakennemuutoksessa ja valtionhallinnon päätöksiä valmisteltaessa. Toimenpiteeseen kuuluu maaseudun palveluohjelman toteutus valtiovarainministeriön hallinnossa yhteistyössä kuntien kanssa.

Suomi on Euroopan maaseutumaisin maa. Vuonna 2009 reilu kolmannes Suomen väestöstä asui maaseudulla, ja arvioidaan, että tällä hetkellä on yli 100 000 ihmistä, jotka asuvat kaukana palveluista.

Hallituksen kirjaamiin kuntauudistuksen tavoitteisiin sisältyy muun muassa laadukkaiden ja yhdenvertaisten kunnallisten palveluiden turvaaminen asiakaslähtöisesti koko maassa. Valitettavasti tavoite ja hallituksen toimet kuntauudistuksessaan ovat ristiriidassa keskenään. Suurkunta-hanke keskittää palveluita karulla tavalla.

Jotta maaseudun elinvoimaisuus voisi hyödyntää koko maan hyvinvointia ja elinvoimaisuutta, tulee maaseudun palvelut pohtia omana kokonaisuutena maaseudun asukkaiden näkökulmasta. Palvelut ja niiden toimivuus ovat keskeinen kysymys paitsi hyvinvoinnin ja elinvoimaisuuden rakentamiselle myös demokratian, kansalaisten osallisuuden ja osallistumisen ja mahdollisen arjen näkökulmasta.

Hallitusohjelmaan kirjattujen periaatteiden alueiden erilaisuuden huomioimisesta ja palvelujen yhdenvertaisesta turvaamisesta asiakaslähtöisesti koko maassa tulisi näkyä käytännön toimin-

nassa, myös kaikilla hallinnollisilla tasoilla. Maaseudun palveluohjelman toteuttaminen tukee palvelujen yhdenvertaista saatavuutta kaikilla maassa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2013 talousarvioon momentille 32.50.62 lisäyksenä 400 000 euroa maaseutupoliittisen toimenpideohjelman mukaiseen kansallisen maaseudun palveluohjelman toteuttamiseen.

Helsingissä 28 päivänä syyskuuta 2012

Timo V. Korhonen /kesk
Jari Leppä /kesk
Anne Kalmari /kesk

Elsi Katainen /kesk
Simo Rundgren /kesk